

I. ČÁST

NENÁVIST

Tuto pamětní knihu rodu Heřmanů, v pořadí už třetí, otvírám roku Páně tisícího sedmistého dvacátého šestého, dva dny po Vzkříšení. Všimli jste si jistě, že je napsána jiným písmem než ta předchozí. Mé písmo totiž není zdaleka tak úhledné, a ani být nemůže, protože otec se dlouho živil jako písař, než se stal vrchnostenským správcem. Jeho zápisky o našem rodu jsou mnohem učenější než ty mé a určitě i literárně vybroušenější a zasvěcenější. Takže se logicky ptáte, proč jsem se do psaní pustila já, jeho dcera Vilemína.

Odpověď je kupodivu jednoduchá. Nedělám to proto, že bych měla neodolatelné kronikářské nebo spisovatelské nutkání, ale o pokračování rodinné kroniky mne požádal můj otec Johann. Má totiž práce tolik, že se ke kronice prakticky nedostane. Pokud projdete poslední listy té, kterou psal ještě on a skončil ji v loňském roce, zjistíte, že poslední roky trochu odbyl a zapisoval jen to nejdůležitější. Jenže v našem životě jsou důležité i zdánlivě bezvýznamné drobnosti, protože bez potůčků a potoků by nebyly řeky.

Tenhle příměr je sice trochu škobrtavý, ale pravdivý, i když otec by to určitě vyjádřil lépe. V jezuitské koleji ho učili, jak se má psát a hovořit, aby byla slova voňavá jako rajská zahrada, upřímná jako víra a povznášející jako evangelia. Tuhle poučku jsem si nevymyslela, tu mu vtloukali do hlavy. Jistě chápete, že já jsem se nic podobného naučit nemohla, neboť jsem vyrostla mezi prostými lidmi v Kamenici a na cestách za obchodem posedávám v šencích a v chalupách s přadláky a tkalci.

To je také důvod, proč je on dobrá paruka, a já ne. Och, promiňte, zase mluvím jazykem poddaných, i když já a ani nikdo z naší rodiny poddaní nejsme. Děda Ignác byl sklář a díky němu požíváme práv svobodných lidí. To ovšem neznamená, že mi poddaní nejsou bližší než naše vrchnost. Urození lidé a jejich úředníci nosí paruky. My ostatní ne. Zkuste jít kosit pole s parukou na hlavě. A tak se trochu posměšně říká pánům paruky.

Můj otec ji samozřejmě nosí také. Doma ji naštěstí odkládá, a nejen fakticky. Proto je s ním celkem pořízení, rozumí si s mou matkou Brunhildou a nás, své tři děti, má opravdu rád. Někdy ho však podezírám, že se o mé dva mladší bratry Ambrože a Johánka zajímá víc než o mě, protože jsem jen holka. Když jsem o tom diskutovala s kamarádkami, zjistila jsem, že mají stejný pocit. Otcové vždycky více tíhnou ke svým synům.

Naštěstí jsem se loni z domova odstěhovala na Prácheň, protože jsem se provdala za Lukáše Kreybicha, synovce kupce z Šenova. Otec Johann právě díky mému odchodu z domova nabyl dojem, že teď nemám pořádně co na práci, a proto mne požádal, abych se ujala psaní rodinné kroniky. Udělala jsem to ráda, protože si myslím, že by naši potomci měli vědět, jak jsme žili, a uznávám, že otec na to opravdu nemá čas.

Z rodiny jsem asi jediná, kdo může v jeho psaní pokračovat. Tedy, nechci, aby to vypadalo, že mi příbuzní jsou negramotní. Neznám obchodníka, který by v dětství nenavštěvoval školu. Ani do cechu mezi řemeslníky vás nepřijmou, pokud neumíte alespoň trochu číst a podepsat se. Bez vzdělání se prostě vydělávat peníze nedají. A věřte tomu nebo ne, i vesničané v horách umějí číst. A mnozí opravdu svižně, pár jsem jich slyšela. Hlavně ti, co tajně vyznávají luteránskou víru. Doma ukrývají bible a večer si z nich čtou. To je asi jediný klad, který se dá na protestantských bludech najít. Ale to jen mezi námi, církve to vidí jinak.

Prostě, všichni z naší rodiny umějí číst a psát. Pokud jsem tedy napsala, že jsem asi jediná, kdo je schopen rodinnou kroniku vést,